

MAT

MAKROEKONOMSKE ANALIZE I TRENDVI
MACROECONOMIC ANALYSES AND TRENDS

MAKROEKONOMSKE ANALIZE I TRENDVI

Broj 207, januar 2012.

Beograd, 7. februar 2012.

Makroekonomski pregled

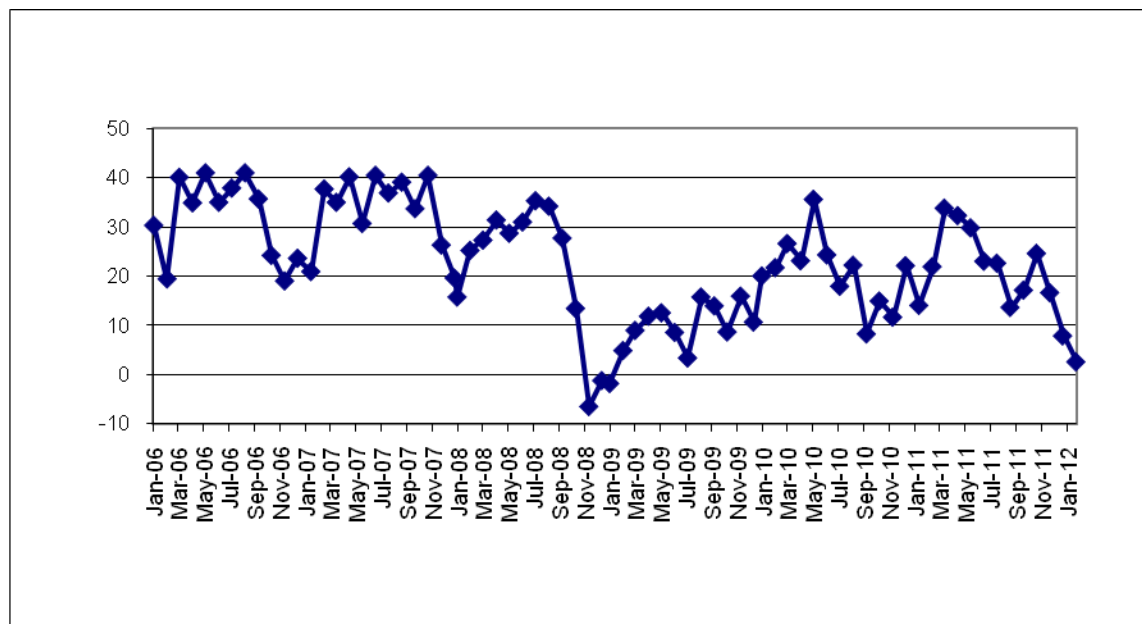
- ✓ Kraj 2011. godine nije doneo ni izlazak ni produblјivanje recesije.
- ✓ Industrijska proizvodnja je na kraju 2011. godine zadržala negativno usmerenje.
- ✓ Najviše zabrinjavaju prehrambena industrija i osnovni metali
- ✓ U 2011. godini industrijska proizvodnja je zabeležila rast za 2,1%, ali je prerađivačka industrija opala za 0,4%.
- ✓ Rezultati gotovo svih najvećih oblasti pogoršavaju se u drugom polugodištu prošle godine. U odnosu na najviši nivo iz maja, sezonski pad je prisutan u proizvodnji osnovnih metala (čak 24,5%), koksa i derivata nafte (13,5), pića (11,3), hemikalija (11,1) i gume i plastike (10,8).
- ✓ Statistika otežava analizu industrije i spoljne trgovine
- ✓ Korekcija prethodnih podataka u industriji i reklasifikacija uvoza

- ✓ **Uvoz i deficit su u 2011. prevazišli očekivane vrednosti.**
- ✓ Vrednost izvoza u celoj 2011. 8,4 mlrd evra (14,1% više nego u 2010), vrednost uvoza 14,4 mlrd evra (14,5%), trgovinski deficit 6 mlrd evra (15%).
- ✓ U celoj 2011. godini stopa rasta uvoza prevazišla stopu rasta izvoza, od koje je, zaključno sa periodom januar–novembar, neprekidno bila manja.
- ✓ Međugodišnja stopa izvoza u decembru negativna prvi put u 2011.
- ✓ **Izvoz stagnantan, ubrzava se rast uvoza i deficita**
- ✓ Pokrivenost uvoza izvozom pala ispod 50%
- ✓ **Promet u trgovini na malo u stalnim cenama međugodišnji pad od oko 17% i u decembru i u 2011.**
- ✓ Prosečne zarade su, na kraju, u 2011. zadržale realan nivo iz 2010. godine; masa zarada je realno smanjena za 2% – zbog pada

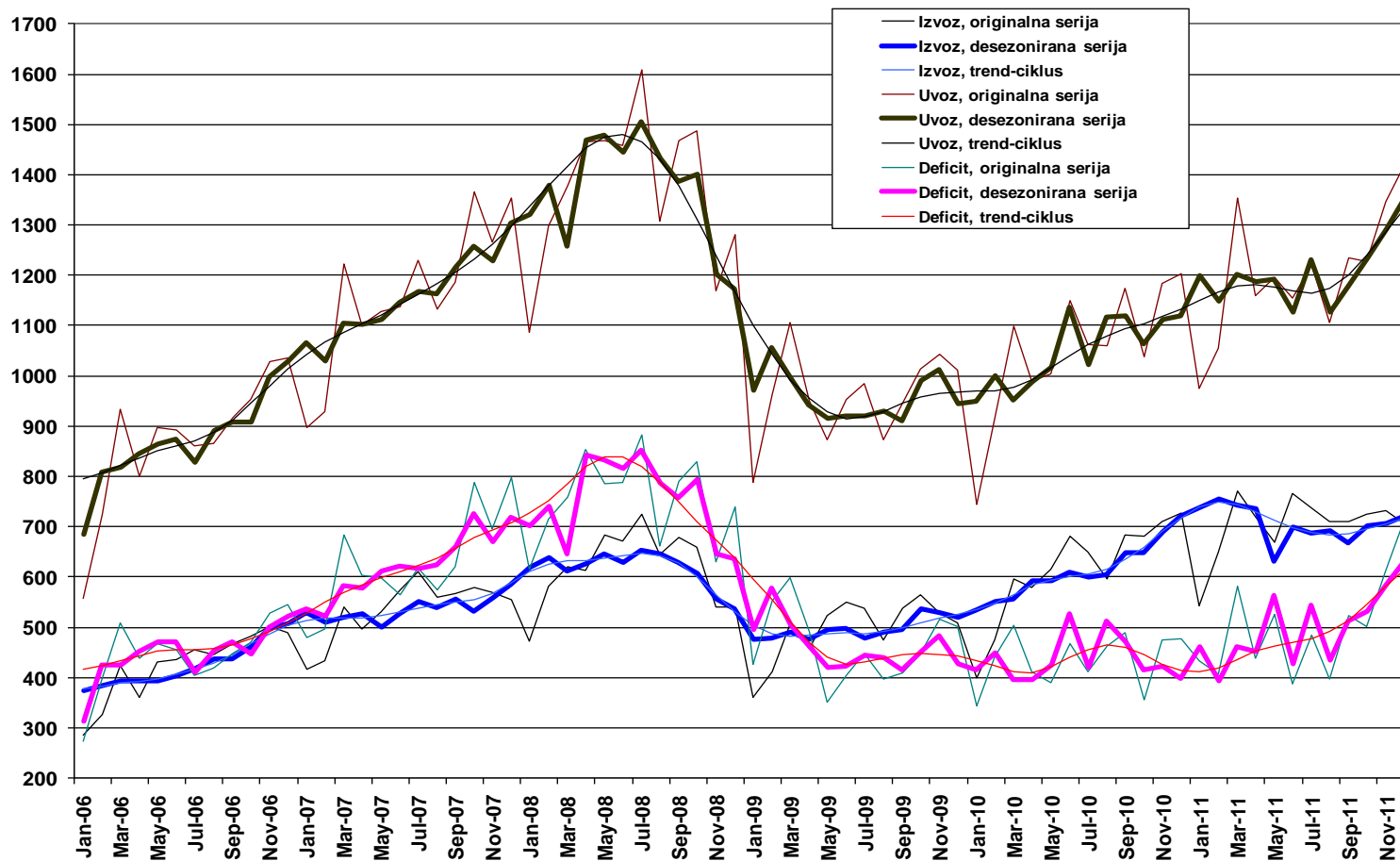

- ✓ **Inflacija se za sada smiruje**
- ✓ U decembru 2011. pad potrošačkih cena za 0,7% u odnosu na prethodni mesec, godina sezavršila neočekivano niskom stopom inflacije od 7%.
- ✓ **U anketi MAT-a** u januaru su zabeležene lošije ocene o konjunkturi u domaćoj industriji u odnosu na prethodni mesec.
- ✓ Novi pad očekivane prodaje u naredna tri meseca (najniža vrednost još od januara 2009)

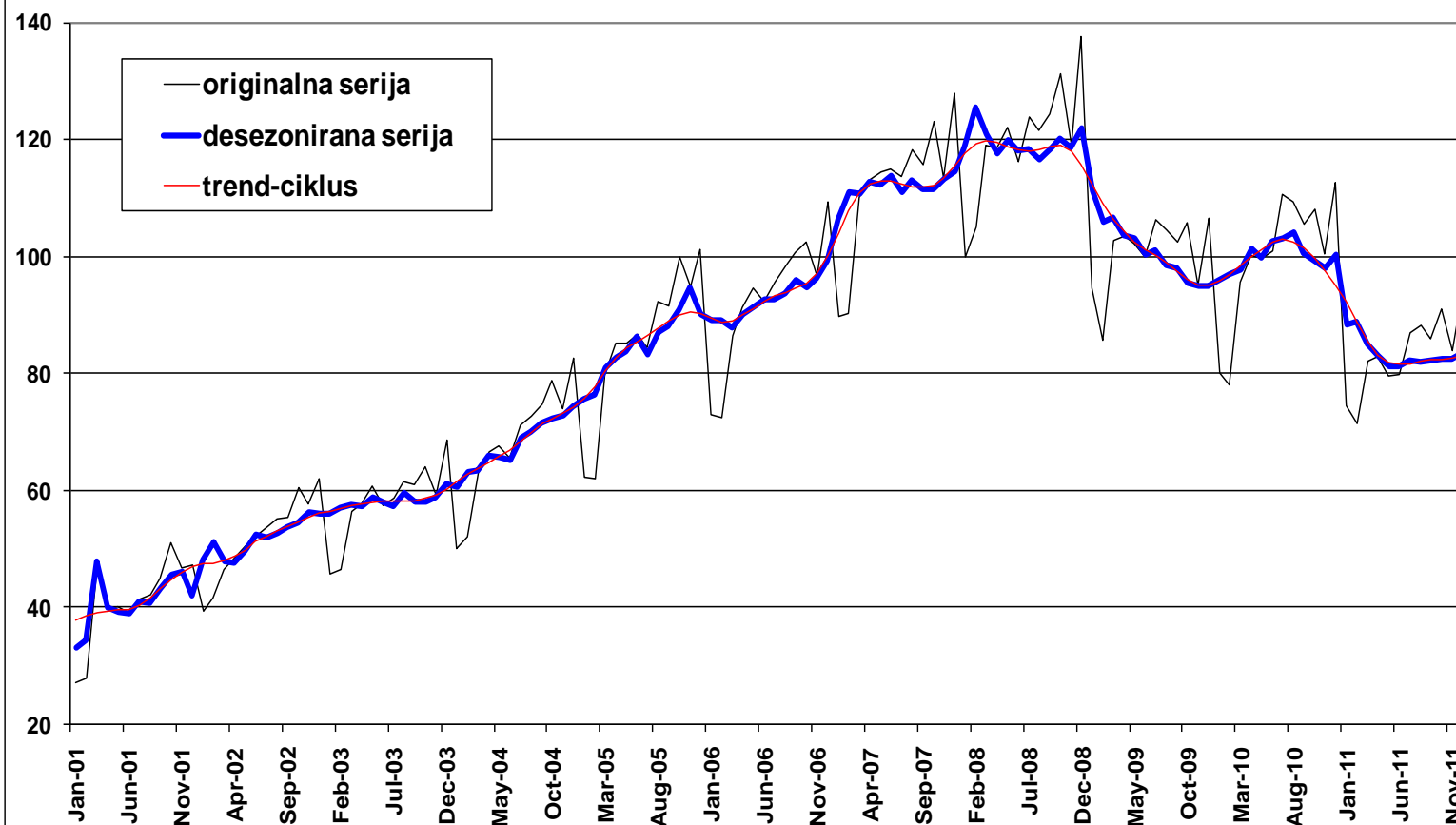
SPOLJNOTRGOVINSKA RAZMENA SRBIJE 2006–2011. U MILIONIMA EVRA

PROMET ROBE U TRGOVINI NA MALO 2001-2011.

STALNE CENE, Ø2010=100

Tema broja: Ocena Predloga zakona o Razvojnoj banci Srbije

- ✓ Banka potrebna, Predlog zakona ima dobre strane, ali:
- ✓ **Nedostaci Predloga:**
 - ✓ Ostavljen je prostor za politički uticaj nad poslovanjem banke. (tri člana nadzornog odbora, od najviše sedam, biće ministri)
 - ✓ Treba biti svestan da indirektno finansiranje ima mane
 - ✓ Mali iznos osnivačkog kapitala odraz javnih finansija, ali pitanje efekata
 - ✓ Zadržavanje mogućnosti direktnog kreditiranja bez kriterijuma
 - ✓ RBS svega jednom godišnje podnosi finansijski izveštaj Vladi
 - ✓ Nije predviđena obaveza procene kreditne sposobnosti dužnika

Osvrti na 2011:

✓ Plasmani banaka:

- ✓ Godišnji rezultati su uglavnom nezadovoljavajući.
 - ✓ znatno niža stopa rasta kredita u odnosu na prethodne godine (7%)
 - ✓ održanje visokog nivoa kreditiranja države u odnosu na privatni sektor (država 10%, privreda 60%, stanovništvo 30%)
 - ✓ nepromenjena valutna struktura ukupnih plasmana (dinarski plasmani bez valutne klauzule 30%; dinarizacija veća samo za sektor stanovništva)
 - ✓ relativno zadovoljavajuće stope rasta u odnosu na druge zemlje,
 - ✓ veća fokusiranost banaka ka privredi u odnosu na stanovništvo (posmatrano kroz udeo plasmana u bruto domaćem proizvodu), ali i dalje zaostajanje u oba segmenta za reprezentativnim zemljama.

Uporedni prikaz plasmana privredi

Zemlja	Nivo plasmana (mil. evra)		Stopa rasta (%)		Udeo u BDP-u (%)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Poljska	57.063,0	59.960,0	5,6	5,1	16,1	16,0
Mađarska	27.369,4	25.643,0	-2,4	-6,4	27,8	24,9
Češka	31.167,4	33.325,0	3,9	6,9	20,7	21,5
Slovačka	15.688,0	16.195,0	0,4	3,2	23,8	23,5
Slovenija	21.027,0	20.261,0	-0,7	-3,7	72,3	71,4
Hrvatska	13.551,6	14.080,0	9,4	3,9	29,9	29,9
Rumunija	24.692,5	26.742,0	7,5	8,3	20,6	20,4
Bugarska	18.036,0	18.393,0	4,4	2,0	50,1	48,4
Ukrajina	48.674,1	49.341,9	15,9	1,3	47,5	42,1
Srbija	10.206,6	10.962,8	26,2	7,0	36,4	33,2

Osvrti na 2011 (nastavak)

✓ Dug lokalne samouprave

- ✓ Dug lokalne samouprave dinamično raste i premašuje vrednost od 2% BDP-a.
- ✓ Lokalna samouprava je u poslednje dve godine neto dužnik.
- ✓ Bankarski krediti su do sada bili isključivi izvor zaduživanja lokalnih vlasti; najveći kreditori lokalnih vlasti u Srbiji su međunarodne finansijske institucije (EIB i EBRD), 70% svih plasmana lokalnu.
- ✓ Beograd dominira u dugovima lokalne samouprave, u ukupnom dugu lokalnih vlasti učestvuje sa 73%.
- ✓ Promene Zakona o javnom dugu olakšale zaduživanje lokala.

Budžetski sistem Srbije

- ✓ **Zakon o budžetskom sistemu se poboljšava, ali potrebne su dodatne promene**
 - ✓ U postupak pripreme budžeta trebalo uključiti i obavezno javno slušanje u parlamentu
 - ✓ Nepoštovanje rokova za sprovođenje aktivnosti na pripremi i usvajanju budžeta.
 - ✓ Za planiranje izvršenja budžeta naročito bitno bilo obezbediti okvirni plan dinamike prihoda i rashoda po mesecima, kako ne bi došlo do nastanka docnji
 - ✓ Bilo bi neophodno da budžetska inspekcija posebnu pažnju posveti kontroli poštovanja budžetskih propisa od strane javnih preduzeća i različitih vanbudžetskih fondova
 - ✓ DRI u obavljanju svojih aktivnosti trebalo da još više pažnje posveti ne samo formalnoj, već i suštinskoj ispravnosti finansijskih izveštaja
 - ✓ Aktuelno je pitanje izrade programskih budžeta

Ekonomaska politika

Srbija se suočava sa pretećom elektroenergetskom krizom

- ✓ Svetska banka: *„Energija, a posebno električna energija, možda je najakutnije ograničenje za održivu ekspanziju ekonomije i izvoza Srbije.“*
- ✓ Osnovni uzrok je niska cena električne energije i trostruko veći gubici na prenosnoj mreži nego u zemljama gde se vodi racionalna politika.
- ✓ Još je u SFRJ cena električne energije imala socijalnu funkciju.
- ✓ Neophodno je uvođenje javno-privatnog partnerstva, ali će to zahtevati drugačiju politiku cena i obezbeđivanje pune naplate za utrošenu energiju.

**Izabrani energetske indikatori prema podacima Međunarodne agencije za energiju iz 2011.
(podaci se odnose na 2009)**

	TPES/ stanovniku	TPES/GDP	TPES/GDP (PPP)	El. en./ stanovniku	CO2/ GDP
	Ten/stanovniku	Ten/000 US\$ (2000)	Ten/000 US\$ (2000)	KWh/ stanovniku	Kg CO2/000 US\$ (2000)
Svet	1,80	0,31	0,19	2.730	0,73
OECD	4,28	0,18	0,16	8.012	0,41
Albanija	0,54	0,29	0,09	1.768	0,46
Bosna i Hercegovina	1,58	0,73	0,18	2.868	2,34
Hrvatska	1,96	0,31	0,14	3.709	0,70
Makedonija	1,36	0,63	0,19	3467	1,89
Srbija	1,97	1,61	0,44	4.225	5,14

Aranžman sa MMF-om

- ✓ Prekid aranžmana imao bi posledice po naš razvoj
 - ✓ Eksterna (ne)likvidnost, devizni kurs, inflacija, smanjeni investicioni rejting, viša cena kapitala, sporiji rast
- ✓ Poseban problem, sa i bez aranžmana, biće finansiranje javne potrošnje
 - ✓ Imperativ ubrzane fiskalne konsolidacije koja je moguća samo primenom oštrih fiskalnih mera na kratak rok i kompleksnom reformom sistema i javnog sektora
- ✓ Novi problem se javlja zbog odlaska U. S. Steela
 - ✓ Redukciju izvoza bar za 8% i redukcija prerađivačke industrije do 4%

Moguć je veliki broj (poželjnih i nepoželjnih) razvojnih opcija

✓ Neoptimistični (realni?) scenario:

- ✓ Pretpostavke: trajanje krize u Evropi i nakon isteka 2012. godine te zaustavljanje procesa pristupa Srbije Evropskoj uniji
- ✓ Posledice: radikalno prilagođavanje platnog bilansa,
- ✓ ubrzana kontrakcija spoljnotrgovinskog i platnobilansnog deficita i promena njegove strukture,
- ✓ radikalna i ubrzana konsolidacija javnih finansija
- ✓ radikalna zaokret u strukturi upotrebe BDP-a i, pre svega, u strukturi rashoda budžeta.

MAT

MAKROEKONOMSKE ANALIZE I TRENDVI

MACROECONOMIC ANALYSES AND TRENDS

MAKROEKONOMSKE ANALIZE I TRENDVI

Broj 207, januar 2012.

Beograd, 7. februar 2012.